

SDG CHAMPION TRAJECT

CONCEPTNOTA TRANSITIEPROJECT

Je initieert als organisatie/onderneming een transitieproject, waarbij dit gedefinieerd wordt als een project dat werkt rond structurele verandering en/of vernieuwing van producten, diensten en/of bedrijfsprocessen met het doel om te leiden naar blijvende, verhogende en meetbare duurzaamheidsimpact.

Een transitieproject kan uitgevoerd worden op verschillende vlakken:

1. **Planet: ecologische transitie**
2. **People: sociale transitie**
3. **Prosperity : governance**

Projecten moeten minimaal in een van bovenstaande categorieën thuishoren, maar kunnen ook impact hebben op meerdere domeinen. Bovendien komen lopende en impactvolle transitieprojecten eveneens in aanmerking voor deelnemende organisaties/ondernemingen gegeven de inbedding in het VCDO-traject.

De pistes die hieronder beschreven staan, dienen louter ter inspiratie. Het staat organisaties vrij om eender welk transitieproject uit te werken dat minstens binnen een van bovenstaande categorieën past en beantwoordt aan onderstaande criteria. Cruciaal is de term “beyond compliance”: projecten die doelen om in lijn te liggen met wetgeving of daarop voor te bereiden (tenzij zeer vooruitstrevend), komen niet in aanmerking. Het is belangrijk dat het project verder gaat dan de geldende wetgeving. De pistes werden geordend via de bovenstaande categorieën en bovendien ingedeeld volgens de standaarden binnen de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), telkens gelinkt aan de relevante SDG's. Dit werd gedaan zodat bedrijven die al hun core SDG's en/of hun materiële thema's bepaald hebben, meteen gerichte inspiratie kunnen opdoen binnen deze thema's.

Algemene criteria waarop transitieprojecten worden getoetst:

- De transitie kadert binnen de strategische doelstellingen en kernactiviteit, de prioritaire SDG's en de materiële thema's van de organisatie.
- Impact en voortgang worden meetbaar gemaakt en aangetoond, waar mogelijk door indicatoren.
- Stakeholders worden betrokken bij het uitwerken van het concept.
- Tijdens de uitvoering van het project wordt samengewerkt met stakeholders en/of externe partners.
- Waar mogelijk, is de (positieve) impact van het project aantoonbaar in de waardeketen.
- Er is een risicobeoordeling van potentiële negatieve impact op de SDG's en de materiële thema's en er worden acties ondernomen om die risico's te mitigeren.
- Het project is minstens innovatief voor het bedrijf en idealiter ook voor de sector.
- Het project is intern gedragen en gekend.
- Het project is schaalbaar (intern of extern).
- Het is de evaluatiecommissie van elke regionale Kamer van Koophandel die de uiteindelijke goedkeuring van het project toekomt, met de inachtneming van de hierin vastgestelde evaluatieprincipes.

1. Ecologische transitie / Planet:

Zie tabel met circulariteitsprincipes

E1: Klimaatverandering (SDG 13)

- Potentiële piste: Uitwerken van een CO2-neutrale bedrijfsvoering, gebaseerd op een wetenschappelijk onderbouwde betrekking en concreet afbouwprogramma. Dit heeft een wezenlijke impact op de onderneming, diens waardeketen en bij uitbreiding de maatschappij.
- Potentiële piste: Hergebruik van restwarmte in het bedrijf of leveren van restwarmte aan warmtenet, met CO2-reductie als oogmerk en uitgangspunt.

E2: Vervuiling (SDG 3, 11, 14 en 15)

- Potentiële piste: Bronnen van vervuiling van lucht, water en bodem in het eigen bedrijf of elders in de waardeketen elimineren.
 - Vervuiling van lucht gaat over stoffen die schadelijk zijn voor de gezondheid van mensen, dieren of planten. Het is dus niet helemaal hetzelfde als broeikasgassen.
- Potentiële piste: Het gebruik van gevaarlijke producten elimineren, in de eigen processen of elders in de waardeketen.

E3: Water en mariene hulpbronnen (SDG 6 en 14)

- Potentiële piste: Optimaal hergebruik van productieafvalwater in eigen productieproces. Doelstelling: substantiële reductie van nood aan hoogkwalitatief water.
- Potentiële piste: Aanpassing van het businessmodel in functie van waterstress (periodes van droogte of overstromingen). Ook extern een positieve impact creëren: de omgeving veerkrachtiger maken of de kans op droogtes/overstromingen verminderen.
- Potentiële piste: optimaliseren van RWZI en effluent ter minimalisering van impact van lozing en maximaal hergebruik van stoffen binnen of buiten eigen productieproces.

E4: Biodiversiteit en ecosystemen (SDG 15)

- Potentiële piste: Aanpassing van het businessmodel in functie van planetaire grenzen, meer specifiek i.v.m. biosphere integrity en land system change.
- Potentiële piste: Onderzoekstraject i.s.m. een kennisinstelling/experten op gebied van biodiversiteit over hoe het bedrijf zich kan inbedden in het lokale ecosysteem en natuurversterkend kan werken. De kennis wordt

intern en extern op actieve wijze gedeeld.

E5: Grondstofgebruik en circulaire economie (SDG 12)

- Potentiële piste: Optimaal hergebruik van reststroom of minderwaardige grondstof binnen of buiten bedrijf met streven naar meer gesloten kringloop.
 - Bv. Grondstof van mindere kwaliteit wordt opgewaardeerd tot beter kwaliteit
 - Bv. Deelnemen aan onderzoeksproject waarbij een (afval)stroom van bedrijf wordt onderzocht om te gebruiken als vervanggrondstof bij productie van ander product i.s.m. met andere partners of intern (bv. Alternatief voor cement).
- Potentiële piste: Aanpassen van (core)product (inclusief verpakking) om levensduur of circulariteit te verbeteren. Huidig aanbod verschuiven naar meer duurzaam product. Mogelijke voorbeelden kunnen zijn;
 - Gebruik van gerecycleerde grondstof, bv op basis van post-consumer afval of afval – grondstof kan ontstaan in eigen proces of extern aangekocht worden (moet grote impact hebben op het bedrijf, moet vernieuwend zijn in de sector).
 - Gebruik van grondstof op bio-based materiaal en/of ontwikkeling van biodegradeerbaar product.
 - Aangepast ontwerp van product: minder grondstof, aanpassing product zodat het product beter recyclebaar wordt bij de end of life-fase
 - 100% aanbod van duurzaam product (Mogelijk voorbeeld is 100% gecertificeerd hout). Bewijs met garanties van duurzaamheid (bv. Actieve opvolging oorsprong i.s.m. derden).
 - *Post-consumer* product wordt hersteld of gerevitaliseerd na gebruik en opnieuw verkocht.
 - Deelnemen aan onderzoeksproject met dezelfde finaliteit.
 - Klanten betrekken om afval te voorkomen (bv. Klanten de keuze geven om hun fruitmand zelf samen te stellen en zo voedselverspilling te vermijden)
- Potentiële piste: Product as a service, mogelijke voorbeelden hiervan;
 - Evaluatie van de ondersteunende dienstverlening ontwikkelen businesscase
 - In kaart brengen van (wettelijke) hindernissen en deze ook aanpakken in samenwerking met sectorfederaties, overheden, etc.
 - End of life- fase is op termijn de verantwoordelijkheid van de producent.
 - Aandacht voor product – design en –ontwerp bij beginfase van het product.
 - Modulaire led-schermen leasing (lichtreclame as a service)
 - Verhuur van kledij (bv. closet in the cloud).

2. Sociale transitie / People:

S1: Eigen werknemers (SDG 3, 4, 5, 8, 10)

- Potentiële piste: Structuur bedrijf aanpassen naar steward ownership waarbij substantieel deel van de winst direct of indirect terugvloeit naar de gemeenschap (maatschappij).
 - Engagement/ betrokkenheid in desbetreffende gemeenschap (bv onderzoek, goede doelen)
- Potentiële piste: Implementatie van een 4-dagen-werkweek, met behoud van het volledige loonpakket. Transparante communicatie met de medewerkers over implementatie en verloop, de objectieven en status.

S2: Werknemers in de waardeketen (SDG 4, 5, 8, 16)

- Potentiële piste: Extensieve samenwerking met belangrijke leveranciers in The Global South, om bepaalde zaken i.v.m. medewerkers in de waardeketen te kunnen garanderen, zoals bijv.: werkzekerheid, degelijke werktijden, adequate verloning, sociale dialoog, gender wage gap, training and skills development, kinderarbeid, dwangarbeid, adequate huisvesting, privacy. Hierbij wordt verder gegaan dan de wettelijke verplichtingen.

S3: Getroffen gemeenschappen (SDG 1, 17)

- Potentiële piste: Oprichten spin-off of vzw met impact
 - Bv. PC Solidarity (inzameling en refurbishing laptops om digitale kloof te verminderen)
- Potentiële piste: Bijdragen aan lokale gemeenschappen
 - Bv. Opbouw van infrastructuur zoals scholen en waterputten
 - Bv. Kennisoverdracht van innovatieve technieken
 - Bv. Lokale tewerkstelling optimaliseren
- Potentiële piste: samenwerking met sociale economie opzetten ter optimalisatie van huidige werking of ter ondersteuning van een circulair businessmodel.

S4: Klanten en eindgebruikers (SDG 16, 17)

- Potentiële piste: Co-creatie traject met klanten, leveranciers of burens rond ontwikkeling duurzamer product/maatschappelijke vooruitgang
 - Bv. Lekdetectie drinkwaterbedrijf;
 - Bv. Ouderen langer zelfstandig laten wonen
 - Bv. Website herstelinfo toestellen
 - Bv. Symbiose projecten op bedrijventerreinen
 - Bv. Bezoekers inspireren & opleiden omtrent duurzaam ondernemen

3. Governance / Prosperity:

G1: zakelijk gedrag (SDG 8, 9, 16)

Insteek: De SDG's vormen het kader voor een duurzame businessmodeltransformatie.

De organisatie/onderneming voert een integrale, holistische denkoefening uit aan de hand van de SDG's om de impact van het bedrijf op economisch, maatschappelijk en ecologisch vlak en waar ze een positief verschil kan maken (waarde creëert), in kaart te brengen.

De oefening wordt uitgevoerd op basis van dialoog met- en betrokkenheid van stakeholders. De scope van de oefening betreft zowel de kernactiviteiten als de waardeketen van het bedrijf.

- Potentiële piste: onderzoek, innovatie en ontwikkelen van producten of diensten die bijdragen aan de SDG's maar ook economisch voordelig zijn. Bijvoorbeeld door de toegankelijkheid van een product/dienst te verhogen, producten/diensten te ontwikkelen die voordelen opleveren voor het milieu, het gebruik van grondstoffen verminderen en afval reduceren of tegengaan. Er is een duidelijke aantoonbare positieve impact op het milieu en de maatschappij t.o.v. het huidige businessmodel (bijvoorbeeld door schonere technologie)
- Potentiële piste: Integratie van duurzaamheid door een extensieve samenwerking op te starten met andere spelers in de toeleveringsketen om te kunnen inspelen op toekomstige noden, rekening houdend met het verminderen van negatieve impact/het maximaliseren van positieve impact.
 - Bijv.: een samenwerking tussen alle ketenschakels in de bouwsector om de CO₂-impact van gebouwen te verlagen en om de manier van wonen en werken in de toekomst inclusiever te maken.
 - Bijv.: een samenwerking tussen partners in de keten als melkveehouders, producenten en retailers om food waste te minimaliseren, de CO₂-impact te verkleinen en optimaliseren van verpakkingsmateriaal.
- Potentiële piste: aantoonbare reductie negatieve impact en/of optimalisatie positieve impact op de maatschappij:
 - Duurzame business case uitwerken met bv. Flourishing businessmodel Canvas
 - Aanpassing van zowel grondstofverbruik (basis en verspilling in proces) als op productie-efficiëntie (korte doorlooptijd, minder arbeidstijd, lean manufacturing, productlevering, ...).

Ook een optimalisatieproject moet een innovatieve en ingrijpende verandering zijn in de bedrijfsvoering/strategie.

- Potentiële piste: uitwerken van een verregaand duurzaam leveranciersbeleid, waarbij aan de slag wordt gegaan met vendor rating systems, het bedrijf audits uitvoert bij leveranciers, grondige en frequente screenings/bevragingen bij leveranciers rond duurzaamheidsinspanningen gebeuren én waarbij duidelijke afspraken gemaakt worden tussen mogelijk afwijkingen van dit beleid.



Charter

Duurzaam Ondernemen

- Potentiële piste: uitwerken van een screening van materiaalkeuzes/investeringen/diensten met duurzamere alternatieven en gelinkte gevolgen op vlak van milieu en maatschappij waarbij dit als leidraad gebruikt wordt in gesprek met klanten of bij eigen investeringen en waar keuze voor niet-duurzame alternatieven telkens geduid wordt.
- Potentiële piste: shift van een traditionele managementstructuur naar een partnerschapstructuur met tijdelijk en gedistribueerd leiderschap waarbij partners verantwoordelijk zijn voor gemeenschappelijke vooruitgang zonder aanspraak op een financiële vergoeding voor de meerwaarde die gecreëerd werd. Beperking in de tijd van mandaten voor CEO en voorzitter van Raad van Bestuur om innovatie en vernieuwing te verzekeren. Investering van de meerwaarde in duurzame innovatie in plaats van uitbetaling in grote bonussen van management & directie.

**Veranker
duurzaamheid in
je onderneming**

VOKA VZW
Vlaams Netwerk
van Ondernemingen

Koningsstraat 154-158 • 1000 Brussel
02 229 81 11 • info@voka.be BE
0413.673.821 • RPR: Brussel

VOKA.BE/VCDO

